

Art. III. Quomodo intelligatur Principium : Facienti, quod est in se, DEUS non dene- gat suam gratiam. Art. IV. Quo in sensu sit verum dictum prin- cipium. Art. V. An sine gratia supernaturali possit ali- quid in ordine naturae moraliter bonum fieri. Art. VI. Solvuntur objectiones. Art. VII. An sine gratia supernaturali possit elici amor DEI super omnia. Art. VIII. Solvuntur objectiones. Art. IX. Solvuntur reliqua objectiones. Art. X. An homo sine gratia supernaturali possit vincere unnes tentationes, & servar- e totam legem nature. Art. XI. Solvuntur objectiones. Art. XII. Solvuntur reliqua objectiones. Art. XIII. An homo in statu nature lapsus sit debilior, quam fuisse in statu purae natu- re. Art. XIV. Solvuntur objectiones. Art. XV. Solvitur ultima, & difficultior ob- jectio.	58 67 83 89 94 102 113 118 134 142 153 161 171	Art. VIII. Ulterior explicatio heresis Jan- seniane. Art. IX. Qua occasione fit edita Constitutio Unigenitus.	237 254
DISPUTATIO II.			
De Gratia Habituali Sanctificante. 261			
QUÆSTIO UNICA.			
De Essentia, & Proprietatibus Gra- tie Sanctificantis.			
Art. I. Quid sit gratia sanctificans, & an sit identificata cum habitu charitatis. 263			
Art. II. Solvuntur objectiones contra bucus- que dicta. 270			
Art. III. An gratia sanctificans sit compo- bilis cum peccato mortali. 279			
Art. IV. Solvuntur objectiones. 283			
DISPUTATIO III.			
De Merito. 297			
QUÆSTIO UNICA.			
De Essentia, Existencia, & Proprie- tibus Meriti.			
Art. I. Quid sit, & an detur meritum su- pernaturale. 298			
Art. II. Solvuntur objectiones. 301			
Art. III. An detur meritum condignum glo- rie eterne. 309			
Art. IV. An solus actus charitatis, vel solus actus à charitate imperatus, sit meritorius premij supernaturalis. 319			
Art. V. An opera meritoria habeant vim merendi ex natura sua, au ex promis- ione DEI. 326			

**TRACTATUS
THEOLOGICUS**
 In 2. 2.dæ
DIVI THOMÆ
 DE VIRTUTIBUS THEOLOGICIS.

Ost Tractatum de Gracia, & Merito, ex more recepto tradi a Theologis solet Tractatus de Virtutibus Theologicis; nec immorato id consuetudine introductum est; quippe sapienter, postquam de natura cuiusdam rei est actum, de ejusdem proprietatibus disseritur. Est autem gratia Divina quasi natura in ordine superno, vi cuius operationes, supernaturalis premij meritorias, elicere possumus: & ejus proprietates sunt supernaturales quasi potentia, seu habitus supernarum virtutum. Agit autem Angelicus jam quidem in 1. 2.dæ de virtutibus Theologicis, ac etiam de moralibus: sed valde paucis, & in genere tantum: copiosius autem, atque distinctius, & in specie de tribus virtutibus Theologicis, ac moralibus (quas ad quatuor cardinales reducit) agit S. Doctor in 2.dæ 2.dæ, quam maximam sua Summa partem ijs ferme totam impendit. Agemus itaque etiam nos hoc tractatu de Theologicis virtutibus in genere, & specie, primarij quidem de Fide, tum etiam, quantum elenches prescribit, de Spe, & Charitate.

DISPUTATIO I.

De Virtutibus Theologicis in
genera.

2. **V**irtus in genere definitur ab Angelico. 1. 2. q. 35. a. 4. *Bona
qualitas mentis, qua recte vi-
vitur, qua nullus male viritus, quam DE-
US in nobis sine nobis operatur.* Hec defi-
nitio ex S. Augustino, quem Angelicus citat, desumpta, esti non conveniat virtuti omnino generice sumptu, ut eam Logici in prolegomenis accipiunt, convenientem tamen omnibus virtutibus supernaturalibus infusis, de quibus hic maxime sermo est; nam haec ad recte vivendum disponunt, & in nullam operationem malam influunt, atque à DEO una cum gratia infunduntur. Dividuntur autem virtutes in Theologicas, atque Mo-
rales: que tamen diviso non est omnino strictissima; nam prudentia, licet vere sit
R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

A 4. Per objectum autem hic maximè in-
telli

virtus, tamen strictè loquendo, nec est Theologica, nec strictè moralis; non enim fertur in DEUlm tanquam objectum formale quod: nec attingit bonum ut bonum, sed ut verum, spectaque propriè ad virtutes intellectuales. Potest tamen, & solet, latè modo dici virtus moralis, quatenus est ea cum sint huius, vel alterius classis virtutes, ex sequentibus confitabit.

QUÆSTIO UNICA.
De Essentia Virtutum Theologica-
rum, atque Moralium.

ARTICULUS I.

Quale sit Objectum Formale Virtu-
tis Theologicae.

3. Ex decisione hujus questionis fa-
cile inferri poterit, quænam sit
virtus Theologica, quænam mor-
alis; illa enim, qua fertur in objectum Theologicae virtuti proprium, etiam talis erit, & per hoc ipsum à morali differet. Que autem in aliud tendit, eo ipso excludenda erit ex numero virtutum Theologicarum, & accentuando inferioribus, seu moralibus (per quas omnes aliae intelliguntur, modo loquendi quidem latiori, sed jam Theologis consuero) habitus enim, maximè, qui actus intentionales elicunt, diversitatem specificam recipiunt ab objecto, non quidem à materiali, in quo sive convenienti, sed à formalis. Unde ad inventandam differentiam specificam, inter habitum unum, & alterum, inquirendum est utriusque objectum formale. Quanquam, ut verum faciat, ex hoc non semper colligi possit realis distinctio, atque diversitas habituum; cum enim idem habitus, sicut sive, possit elicere actus specie diversos, non quodlibet objectum formale, quomo docunque diversum, probat etiam realem distinctionem habitu, sed tantum distinctionem formalem; & hinc ad inferendam realem distinctionem habituum opus est adhuc alio fundamento. Quia ta-
men diversitas objecti formalis sicut requiriatur ad distinctionem habituum, hæc prius indaganda est.

Tractatus VII. Disputatio I. Quæsio I. Articulus I.

2 telligitur res illa, in quam tendit habitus per actus suos intentionales, hoc est, per asserendum, vel diffidendum, amorem, vel odium &c. Dicitur autem aliud *objectum materiae*, aliud *formale*. Prius, seu *materiale* est, *quod attingitur propter aliud: formale est, propter quod attingitur aliud*. Hoc, seu *formale* dividitur iterum in *formale quod*, & *formale quo*. Illud, sive *formale quod* est, *quod attingitur propter se, & propter ipsum etiam attingitur aliud*. Itud, sive *formale quo* est, *propter quod attingitur aliud, sed ipsum non attingitur*. Licet autem attingere in genere significet, respectu virtutis intellectualis *affirmare, & negare*: respectu virtutis voluntatis *amare, & odire* (nam & quod nego, & quod odi, respicit meus actus, & suo modo attingit) tamen in hac questione per *attinere nihil aliud intelligentiam, quam respectu virtutis intellectualis affirmare: respectu virtutis voluntatis amare*.

Sic respectu actus fidei, quo credo resurrectionem mortuorum; quia DEUS eam revelavit, ipsa resurrectio mortuorum est objectum materiale; quia eam non affiro propter te, sed propter revelationem: revelatio autem est objectum formale quod; quia eam etiam credo hoc actu, & quidem propter se. Et respectu hujus actus non datur objectum formale quo. Si autem e.g. ex iustitia solva alteri debitum; quia habet ius ad solutionem, ius illud est objectum formale quo; quia propter illud solutionem praest: non tamen ipsum ius attingo, seu amo; nam sapius vellem, ut non daretur illud ius, & hinc jux non est objectum formale quod iusticia. His positis

5. Dico. Objectum virtutis Theologicae formale quo est necessariò aliquod prædicatum Divinum: & per hoc differt virtus Theologica a non Theologica. ita *Gormaz diff. 2. de virt. Theolog. eccl. 5. & alijs, quibus consentit Suarez de fide diff. 3. sec. 12. n. 9.* quatenus docet, in omni actu fidei etiam tanquam objectum formale quod credi revelationem Divinam, seu revelationem informantam autoritatem Divina. Prob. In primis omnes communiter docent, quod virtus Theologica specialiter dicta sit Theologica; quia peculiari modo DEUM habet pro objecto: non autem tantum pro objecto materiali (quia hoc non specificat habitum) neque tantum pro objecto formalis quo (hoc enim competit etiam pluribus virtutibus moralibus, ut ex dicendis patet) ergo debet DEUM habere pro objecto formale quod.

Confir. ex Divo Thoma. 1. 2. q. 62. art. 2. in corpore. ubi ait: *Objectum autem Theologicarum virtutum est ipse DEUS, qui est ultimus rerum finis*: hæc verba auctem Cajetanus, & alijs explicant, quod debet virtus Theologica, DEO tanquam ultimo fini, unire potentiam suam id quod S. Doctor etiam docet. 1. 2. q. 68. a. 8. in corp. ubi ait: *Virtutes quidam Theologice sunt, quibus mens humana Deo coniungitur: atque virtutes, nisi DEUM ha-*

beant pro objecto formalis quod, non uniuersit potentiam suam, seu mentem humanam DEO: ergo. prob. min. quando actus intellectus objectum negat, vel ab eo præscindit: item quando actus voluntatis aliquid odit, vel etiam præscindit, non unitur intellectus, vel voluntas objecto, sed vel ab eo intentionaler recedit, vel certe non accedit: adeoque, ut illi unitur, debet illud affirmare, vel amare: hoc autem est habere illud pro objecto formalis quod: ergo.

6. Prob. concl. 2. inductione facta per omnes virtutes Theologicas. Fides sic tenet: *Credo resurrectionem mortuorum; quia DEUS eam revelavit, seu dixit: hæc propositio causalis iuxta summulum facit hunc sensum: Credo resurrectionem mortuorum, & credo, eam esse dictam, seu revelationem à DEO; & ideo illam credo; quia est à DEO dicta: ergo hic actus clare attingit, seu affirmat DEUM dicentem. Hæc est etiam mens Sancti Thomæ 2.2. q. 1. a. 1. in corp. ubi exp̄s ait: *Sic igitur in fide, si consideremus formalem rationem objecti, nihil est aliud, quam veritas prima*. & addit: *Nihil cadit sub fide, nisi in ordine ad DEUM*. Et hinc juxta Angelicum, quæcumque alia considerantur à fide, ut sacramenta &c. ea considerantur in ordine ad DEUM.*

Nec dici potest, revelationem DEI esse tantum motivum extrinsecum, ut aliquando objectum præmissarum est extrinsecum motivum conclusionis, in sententiâ eorum, qui negant, conclusionem se necessariò reflectere supra præmissas: vel ut objectum actus imperans est tantum extrinsecum objectum actus imperati; nam ab objecto extrinsecō non specificatur habitus, vel actus; cum tamen iuxta omnes habitus, & actus fidei specificetur à revelatione, vel verbo DEI, & per hoc distinguatur ab actu fidei humanæ, ac alijs habitibus, & actibus.

7. Pariter, quando per spem Theologicam aliquid speramus, semper speramus simul ipsum DEUM, tanquam beatitudinem nostram objectivam, in ordine ad quam alia speramus: que iterum est expressa mens S. Thomæ. 2. 2. q. 17. a. 5. in corp. & ad 1. unde, quando tantum speramus alia, non erit spes Theologica, sed tantum aliqua spes moralis. Eadem est ratio de charitate; nam quidquid per hanc amamus, sive proximum, sive DEUM, sive aliquid aliud, propter DEUM amamus, hoc est, amamus illud; quia bonum DEO: sed amare aliquid tanquam bonum alteri, est utique velle bonum alteri: hoc autem est formalissimum amare illum alterum. Jam vero virtutes morales, quanquam aliquæ earum habeant pro objecto formalis quo aliquod prædicatum Divinum, nulla tamen habet aliquod prædicatum Divinum pro objecto formalis quod: id quod probatur negativè, & solutione objectio-num. Ex quo etiam recte inferatur, hoc ipsum esse differeniem, inter unam, & alteram classem virtutum, que est secunda pars conclusionis.

8. Collige ex dictis, tres, & non plures,

Quæ sit objectum formale virtutis Theologicae.

3 tales, ut nullo modo artingent DEUM, non essent actus Theologici: sed, vel essent actus secundarij, & effectus actuum primariorum, quatenus actus primarij perseverant virtualiter in speciebus relictis: quibus mediantibus ejusmodi actus secundarij elicuntur: vel essent actus fidei non Theologica, sed alieuij fidei inferioris: & eodem modo essent actus spci, ac charitatis inferioris, vel moralis. Et licet tales actus etiam aliquo modo respicerent DEUM ut objectum formale, per hoc nondum unirent potentias DEO, nec differerent à virtutibus moralibus, ut jam dictum, & mox amplius dicetur.

11. Dices. Objectum formale quo, & formale quod, tantum differunt per hoc, quod istud secundum etiam involvit objectum materiale: sed per objectum materiale non specificatur actus: ergo in ordine ad actum specificandum non plus facit objectum formale quod, quam objectum formale quo. Resp. diff. maj. objectum formale quod, & quo, tantum differunt, quod illud involvit objectum materiale distinctum a formalis. neg. maj. identificatum cum formalis. conc. maj. & dist. sic min. neg. conseq. Objectum materiale identificatum cum formalis specificat actum: sic color, qui est objectum materiale, & formale simul, specificat visionem: non autem inveni, qui est purum objectum materiale. Sed neque objectum materiale, & objectum formale quo distinctum, unquam coalescent in unum objectum formale quod: sic in exemplo dato n. 4, ex solutione, & iure creditoris, nunquam fit unum objectum formale quod iustitia.

12. Ob. 3. Etiam virtutes morales habent aliquod prædicatum Divinum pro objecto formalis quod: ergo non differunt à Theologici: prob. ant. e. g. religio, & obedientia erga DEUM, sunt virtutes morales, & habent pro objecto formalis quod prædicatum Divinum: prior quidem magnificentiam, & dignitatem DEI, secunda potestatem dominativam DEI: & par ei ratio de iustitia erga DEUM, ac alijs virtutibus: ergo. Resp. neg. ant. ad probat. neg. 2. p. ant. illa enim prædicta Divina respectu istarum virtutum sunt tantum objectum formale quo, & non objectum formale quod: non enim religio amat magnificentiam DEI, nec obedientia ejus dominantiam potestatem (hoc enim spectat ad charitatem) quamvis neque oderint ea prædicta; hoc enim est malum; hinc ista virtutes ab amore eorum predicatorum præscindunt, sequi habent ista prædicta ad has virtutes, ut jus creditoris respectu solutionis præstande, quod debitor, nec amare, nec odire debet: unde objectum formale quod sicutum virtutem est tantum aliquid creatum, scilicet ipsa honestas cultus Divini, & ipsa impletio precepti Divini, quam religio, & obedientia amplectuntur, & amant.

13. Dices. 1. Hoc ipso istæ virtutes habent etiam pro objecto formalis quod aliquid Divinum: ergo nulla solutio. prob. ant. cultus A 2

cultus Divinus est cultus ut conformis (hoc est conveniens, non consummatur) & debitus dignitati Divinae (& par est ratio de impletione precepti respectu potestatis dominativa DEI) ergo, si objectum formale quod est honestas illius cultus, vel impletio- nis precepti, etiam ipsa dignitas DEI, ac ipsa lex, seu potestis dominativa, est ob- jectum formale quod. prob. conf. cultus con- formis dignitati Divinae constituitur ex di- gnitate Divina: ergo, si honestas illius cul- tus est objectum formale quod, etiam pars illius honestatis, seu dignitas Divina, erit ob- jectum formale quod.

Resp. nego antecedens, ad prob. conc. ant. neg. conseq. ad hujus probat. dist. ant. cultus illius quidditativer, vel concretive acceptus, constituitur ex dignitate Divina. conc. ant. cultus ille denominativus tantum acceptus. neg. ant. & conf. non enim ho- nestas, aut cultus, quidditativer acceptus, est objectum formale quod religionis, sed tantum cultus denominativus acceptus. Con- cretum sumitur quidditativer, quando su- mitur secundum omnes partes: denominati- tive autem sumitur, quando accipitur tan- tum secundum illam partem, qua suscipit denominationem; hinc concretum *cultus conformis dignitati DEI*, dicit utique pro parte etiam dignitatem DEI: sed non omnis pars hujus concreti denominatur confor- mis, sed tantum una, scilicet ipse cultus e. g. oratio, genuflexio; unde, si denomi- nativus tantum sumatur hoc concretum, si- gnificat tantum orationem, vel genuflexio- nem, qua est aliquid purè creatum: & haec oratio tantum, vel genuflexio &c. est ob- jectum formale quod religionis, non vero totum concretum quidditativer sumptum.

14. Dices 2. Eo ipso, quod aliquid prædicatum Divinum sit objectum formale quo alius virtus, etiam est objectum formale quod: ergo, prob. ant. DEUS semper proponitur ut amabilis virtuti: ergo etiam amat, estque objectum formale quod. Resp. neg. ant. ad prob. neg. ant. DEUS enim tantum proponitur ut amabilis sp̄ci, & charitati, non autem alijs virtutibus; unde quando quis autem cultum DEI, non tantum quomodo conatur, sed ut bonum DEO (quod utique est amare DEUM; sicut enim velle aliquid ut malum alteri, est eum odire, ita aliquid velle ut bonum alteri, est eum amare) id non facit ex virtute religionis, sed ex virtute charitatis.

Ubi notandum, objectum formale posse tripliciter movere: per convenientiam, per non convenientiam, per contrarietatem: Primo modo movet objectum, quando etiam ipsum amat: & sic movet DEUS ad amandum proximum propter DEUM per actum charitatis Theologicae; nam talis actus etiam attingit, & amplectitur, seu amat ipsum DEUM. Secundo modo movet objectum, quando ab ejus amore praescinditur: & sic movent prædicta Divina ad

actus virtutum moralium, per quos DEUS non amat, neque tamen odio habetur, sed ab ejus amore praescinditur; cum DEUS amari non possit a virtutibus tantum morali- bus. Tertio modo movere objectum, quando actus virtutis non tantum non amat ob- jectum formale quo: verum nec potest ama- re, sed potius debet odire: & sic movent delecta judicem ad actum iustitiae vindicati- va, ac infligendam poenam.

15. Dices 3. Non potest cognosci cultus DEI, quin etiam cognoscatur DEUS: ergo neque potest amari cultus DEI, quin etiam ameretur DEUS. Resp. retroquo argumentum. Non potest cognosci poena congrua peccato, qui cognoscatur peccatum: ergo neque potest amari talis poena, quia ametur peccatum: ergo DEUS non potest amare, vel complacere sibi in poena impiorum, con- sequenter neque illam infingere. Resp. 2. neg. conseq. Intellectus est potentia necessaria: voluntas est potentia libera; igitur mirum non est, si intellectus debet cognoscere omnia connexa; quia scilicet repræsentantur, & quacunque repræsentantur, necessariò cognoscit. At vero voluntas ut- pote libera, non debet amare omnia, quia ipsi repræsentantur: sic utique DEUS amat scientiam suam de peccatis hominum, qui- amet peccata.

Ind. sicut intellectus non omnia repræ- sentata debet affirmare, ita neque voluntas omnia debet amare. Ex quo etiam obiter infero, aliquid esse, velle, vel amare rem in certis circumstantijs, & aliquid, velle, vel amare ipsas circumstantias. Sic is, cui latro minitur mortem, nisi det magnam sum- mam pecunie, vult in his circumstantijs dationem pecunie: at nullo modo vult ipsas circumstantias, seu minus, aut periculum mortis. Unde velle rem in circumstantijs tantum significat, velle rem ut propositam ab intellectu cum circumstantijs: velle au- tem circumstantias est, voluntatem in has ipsas prosecutiva tendere: qua sunt diver- sissima.

16. Ob. 4 contra illationem n. 3. factam. Scriptura accipit fidem pro fiducia; ergo fides non est distincta à sp̄ci: con- sequenter non dantur tres virtutes Theologicae. Resp. dist. ant. Scriptura hoc facit, quando loquitur in sensu proprio, neg. ant. in sensu metaphorico, significando ef- fectum per causam. om. ant. & neg. conseq. Certe ipse S. Paulus, ex quo tamen obiectio fit. 1. *Timoth. 3. v. 13. ait. Qui enim bene ministraverint, gradum bonum sibi acqui- rent, & multam fiduciam in fide;* unde ista duo distinguit.

Quod autem aliquando per metonymi- am sumatur fides, tanquam causa, seu ra- dix, pro fiducia, & sp̄ci, tanquam effectu, nihil obest; cum in sensu tropico fide duo distincta eodem nomine appellentur, ut ho- mo nomine leonis: & causa veniat nomine effectus: quo sensu dicit Apostolus 1. *Cor. 13. v. 7.*

17. de charitate: *Omnia credit;* hoc est: facit omnia credere. Carterum Suarez diff. 1. de fide sec. 1. n. 6. (ubi etiam citat So- rum, & Bellarminum) negat simpliciter ant. & dicit, quod Scriptura per fidem semper intelligat fidem strictè sumptam; unde etiam illud Pauli ad Rom. 4. v. 18. *Contra spem in spem credidi:* expones, ait, significari, Abraham ex vera fide conceperit spem quam jam fene- dicatur; *DEUS charitas est:* quare hoc potius dicatur de Spiritu Sancto, quam de Patre, vel Filio: & resolvit, ideo hoc nomen Spiriti Sancto appropriari; quia caritas ex DEO est, & donum DEI est: quod utrumque magis conveniat Spiritui Sancto, quam alteri Sanctissima Personæ. Quia tamen S. Augu- stinus 1. 8. de Trinit. c. 8. circa medium aperte loquens de charitate, qua nos invi- cem diligimus, scilicet propter DEUM, dicit, *cam non solum ex DEO, sed etiam DEUM esse.* Resp. cum, S. Thoma, dist. maj. dicitur caritas sicut sp̄s, in sensu stricto, neg. maj. in sensu minus stricto, con. maj. & omis. min. neg. conseq. S. Thomas. 2. 2. q. 23. a. 2. ad 1. ait, quod ex more Platonicorum participatio rei dicatur res participata, & in hoc sensu loquatur S. Au- gustinus: verba Angelici sunt: *Hic enim modus loquendi consuetus est apud Platonicos, quorum doctrinis imbutus fuit Augustinus.* Quod quidam non advertentes ex verbis ejus suspicunt occasionem errandi. Cum ergo caritas nostra, seu amor noſter erga DEUM, sit participatio charitatis Divine, qua est per identitatem DEUS, vocatur etiam noſter amor DEUS.

19. Si dicas, hac ratione, DEUM non magis posse dici noſtrum amorem, quam noſtrum sp̄m, & noſtram patientiam; quod tamen negat ibidem S. Augustinus. Resp. DEUS non est propriè formaliter sp̄s per identitatem; cum sp̄s non posset, nec formaliter, aut propriè patientia; cum pati non posset: adeoque neque sp̄s, neque pa- tientia noſtra, est participatio sp̄s, aut pa- tientia formalis, DEO identificata; unde non potest sp̄s noſtra vocari DEUS, nisi intelligatur sp̄s objectiva: nec etiam pa- tientia noſtra potest vocari DEUS, nisi intelligatur patientia cauſalis: que ambā dicuntur DEUS; sic psl. 70. v. 5. ait David: *Quoniam tu es patientia mea Domine; Do- mine sp̄s mea à juventute mea.* Quando autem S. Augustinus loquitur in sensu literali, ut *de spir. & lit. c. 32. in fine,* ait, charitatem DEI, *qua nos facit dilectores suos,* diffundi in cordibus noſtris, ut iustitiam, & fidem, qua nos iustos, & fidèles facit: fides autem distinguitur à DEO: sic ait: *Charitas quippe DEI dilecta est diffundi in cordibus noſtri,* non qua nos ipſe diligat, sed qua nos facit dilectores suos: *sicut iustitia DEI, qua iusti ejus munere efficiuntur:* & *Domini sa- lus, qua nos salvos facit;* & *fides JESU Cori- fti, qua nos fidèles facit.*

20. Ob. 7. Charitas habet effectum infinite virtutis: ergo est DEUS. Confir- matur. Scriptura, Concilia, & Patres, ant. DEUS est charitas, qua ipſe nos dili- git. con. ant. qua nos DEUM diligimus, subdicit, est ea charitas cauſaliter, con. ant. formaliter, neg. ant. & conseq. Ad. 1. con- firmationem servit eadem distinc- tio.

Ad. 2. confirmationem sufficeret ea- dem distinc- tio; nam legenti totum caput citatum apparebit, S. Augustinum loqui de charitate DEI erga nos, & non de noſtra erga DEUM; querit enim ibi, cū dicatur: *DEUS charitas est:* quare hoc potius dicatur de Spiritu Sancto, quam de Patre, vel Filio: & resolvit, ideo hoc nomen Spiriti Sancto appropriari; quia caritas ex DEO est, & donum DEI est: quod utrumque magis conveniat Spiritui Sancto, quam alteri Sanctissima Personæ. Quia tamen S. Augu- stinus 1. 8. de Trinit. c. 8. circa medium aperte loquens de charitate, qua nos invi- cem diligimus, scilicet propter DEUM, dicit, *cam non solum ex DEO, sed etiam DEUM esse.* Resp. cum, S. Thoma, dist. maj. dicitur caritas sicut sp̄s, in sensu stricto, neg. maj. in sensu minus stricto, con. maj. & omis. min. neg. conseq. S. Thomas. 2. 2. q. 23. a. 2. ad 1. ait, quod ex more Platonicorum participatio rei dicatur res participata, & in hoc sensu loquatur S. Au- gustinus: verba Angelici sunt: *Hic enim modus loquendi consuetus est apud Platonicos, quorum doctrinis imbutus fuit Augustinus.* Quod quidam non advertentes ex verbis ejus suspicunt occasionem errandi. Cum ergo caritas nostra, seu amor noſter erga DEUM, sit participatio charitatis Divine, qua est per identitatem DEUS, vocatur etiam noſter amor DEUS.

19. Si dicas, hac ratione, DEUM non magis posse dici noſtrum amorem, quam noſtrum sp̄m, & noſtram patientiam; quod tamen negat ibidem S. Augustinus. Resp. DEUS non est propriè formaliter sp̄s per identitatem; cum sp̄s non posset, nec formaliter, aut propriè patientia; cum pati non posset: adeoque neque sp̄s, neque pa- tientia noſtra, est participatio sp̄s, aut pa- tientia formalis, DEO identificata; unde non potest sp̄s noſtra vocari DEUS, nisi intelligatur sp̄s objectiva: nec etiam pa- tientia noſtra potest vocari DEUS, nisi intelligatur patientia cauſalis: que ambā dicuntur DEUS; sic psl. 70. v. 5. ait David: *Quoniam tu es patientia mea Domine; Do- mine sp̄s mea à juventute mea.* Quando autem S. Augustinus loquitur in sensu literali, ut *de spir. & lit. c. 32. in fine,* ait, charitatem DEI, *qua nos facit dilectores suos,* diffundi in cordibus noſtris, ut iustitiam, & fidem, qua nos iustos, & fidèles facit: fides autem distinguitur à DEO: sic ait: *Charitas quippe DEI dilecta est diffundi in cordibus noſtri,* non qua nos ipſe diligat, sed qua nos facit dilectores suos: *sicut iustitia DEI, qua iusti ejus munere efficiuntur:* & *Domini sa- lus, qua nos salvos facit;* & *fides JESU Cori- fti, qua nos fidèles facit.*

20. Ob. 7. Charitas habet effectum infinite virtutis: ergo est DEUS. Confir- matur. Scriptura, Concilia, & Patres, A 3 quan-

quando distinguunt charitatem a DEO, debent intelligi de actu charitatis: non de principio ejus productivo: ergo. Resp. negant, nec enim charitas, sed DEUS, mediante ipsa misericorditer se unius animae, praefat effectum aliquo modo secundum quid; seu terminative infinitum, quatenus DEUS est objectum infinitum actus finiti, & finito modo DEUM attingentis. Ad confirmationem. neg. ant. S. Paulus citatus n. 8. ait, manere charitatem, quod non competit actu: & Tridentinum *sef. 6. c. 7.* ait, fidem, spem, & charitatem, justis inherere, quod iterum non convenient actibus transeuntibus, nec Spiritui Sancto, qui non potest dici inherere, seu indigen subjeto. Moguntium etiam Concilium de justificatione c. 7. ait: *Cum venia peccatorum homo etiam DEI gratiam, & per spiritum S. unus cum fide simul charitatem in corde diffusam, ac spem accipit, hisque DEI dona in ipso permanenter, non jam solum reputatur, aut nominatur, sed vere existit iustus: quod permanere rursus non competit actibus transeuntibus. Sed & S. Augustinus numero preced. citatus, loquitur, sicut de fide, & iustitia, ita & de charitate habituali.*

ARTICULUS III.

An etiam dentur Virtutes Morales infuse.

21. **A**lie sunt virtutes, seu *habitus*, qui scilicet generantur, & acquirentur per frequentatos actus, quales sunt omnes habitus naturalium scientiarum, & artium. Alii sunt *habitus infusi*, qui absque previo exercitio actuum a DEO homini infunduntur: & tales sunt fuit habitus virtutum Theologiarum, quos Tridentinum dicit *sef. 6. c. 7.* infusis accipi per Jesum Christum. Sunt autem aliqui habitus *infusi per se*, ali tantum *infusi per accidentem*. Priors, seu *per se infusi* dicuntur, qui nulla naturali propria industria, nec ulla actuum repetitione, acquiri possunt: & tales sunt habitus saltem Theologici. *Infusi per accidentem* sunt, qui quidem repetitione actuum possunt acquiri, sed hic, & nunc, absque prævia ea repetitione sunt a DEO infusi: & sic primo parenti Adamo infusi sunt plures scientiae, ac artes, quas alii homines per frequentatos actus addiscunt.

22. Est autem adhuc hoc discrimen inter habitus per se infusos, & acquisitos, vel tantum per accidentem infusos, quod illi dent simpliciter posse, non vero facile posse: econtra acquiri, vel per accidentem tantum infusi, non dent simpliciter posse, sed tantum facile posse. Dare autem *simpliciter posse* est ita concurrere, ut sine ipso non possit actus elici: & sic sine habitu fidei (nisi omnipotens, extrinsecè applicata, defectum supplet) non potest elici actus fidei: quanquam etiam cum eo habitu non propterea actus elicatur facile. Dare autem *facile posse* est ita concurrere, ut quidem sine eo possit actus elici, sed non faci-

liter: quam tamen facilitatem operandi habitus tribuit. Sic, ut communiter Logici docent, sine artificiali Logica potest fieri discursus aliquis legitimus, quanquam non sine difficultate, quam deinde tollit Logica artificialis. Quaritur jam, an praeter virtutes Theologicas dantur etiam habitus virtutum moralium, iustitiae, temperantiae &c. qui sunt per se infusi. Negat Scotorus cum Bacconio, & aliquibus alijs. Affirmat S. Thomas. *i. 2. q. 63. a. 3.* Suarez, & communis Theologorum, cum quibus

23. Dico. Praeter virtutes Theologicas dantur etiam virtutes morales per se infuse. Antequam afferationem hanc probem, noto, tempore Innocentij III. agitatas fuisse questiones duas. Prima fuit, an parvuli essent baptizandi; cum non habeant usum rationis, consequenter nec credere possint, sicut tamen credere possunt adulci. Altera, an parvulis in baptismō infundantur virtutes, plerisque Theologis id affirmantibus, alijs negantibus: nemo autem tunc negabat, eas virtutes infundi adulcis. Primam questionem decidit Pontifex C. Major. de baptismō, docetque, parvulos esse baptizandos: alteram absolute non decidit; testatur tamen, plerosque Theologos sentire, quod parvulis in baptismō infundantur fides, & charitas, aliaque virtutes. Questio haec postea rursus agitata est in Concilio Viennensis sub Clemente V. uti habetur *Clementina de Summa Trinitate, & fide catholica. c. 1.* ubi Concilium ita statuit: *Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi (qua per baptismō applicatur pariter omnibus baptizatis) opinionem secundam que dicit, tam parvulis, quam adultis, conferriri in baptismō informantem gratiam, & virtutes tanquam probabiliorum. & dicitur Sanctorum, ac Doctrinorum modernorum Theologie, magis consonam, & concordem, sacerdoti approbante Concilio duxiimus eligendam.*

24. Jam sic probatum nostra conclusio. Ex decisione Concilij Viennensis habetur, ad minimum probabilem esse sententiam nostram, quam sit opposita: ergo est tenenda. Nec dicas. 1. Innocentius tantum nominare fidem, & charitatem, nulla facta mentione spesi, adeoque, modo hac virtus Theologica etiam sit infusa, jam satisficeretur textui; nam contra est. Innocentius expressè dicit, praeter fidem, & charitatem infundi virtutes: atqui spes non est in plurali virtutes, sed tantum una virtus. Nec dicas. 2. Innocentius nil determinasse; nam sufficere postea determinavit questionem Concilium Viennense, de quo dubitari non potest, quod loquatur de ijsdem virtutibus, de quibus prius Innocentius; cum eandem questionem de baptismō parvolorum tractet, & easdem opiniones Doctorum contraria referat.

25. Nec dicas. 3. plus non probari ex eo textu, quam unam virtutem moralem infundi; nam contra est. Concilium loquitur de ijs virtutibus, quae concedebarunt adulcis ex generali efficacia mortis Christi: atqui

An etiam dentur virtutes morales infuse.

atqui illis concedebantur plures, & merita Christi se ad plures extendunt: ergo. Adde, quod Tridentinus Tridentini de baptismō *q. de eximijs baptismi fructibus* dicit de gratia: *Huic autem additur nobilissimus omnium virtutum comitus, qua in animam cum gratia divinitus infundetur.* Nec dicas. 4. Ex dictis tantum probari, quod dentur aliqua virtutes morales per accidentem infuse, quamvis per se essent acquiribiles; nam habitus acquisiti, & acquiribiles, eti per accidentem infundantur, facilitant, & inclinant ad similes actus (neque enim per infusionem accidentalem perdunt naturam habitus acquisiti, que est faciliter, & inclinare) at non facilitant, vel inclinant habitus morales cum gratia infusi; nam e.g. qui saepius peccavit contra caritatem, et si in sacramento penitentie recipiat gratiam, & habitum caritatis infusum, non eo ipso inclinatur ad actus caritatis: & par est ratio de ebriosi &c. ergo iste virtutes non sunt habitus acquisiti, vel acquiribiles.

26. Si autem queras, quot dentur habitus morales realiter distincti: Resp. ex nullo certo principio posse hoc determinari: nec audet ullus, quem vidi, Theologus, regulam certam proponere; nam, licet ex S. Scriptura distinguantur tres virtutes Theologicae, eaque ab invicem separabiles sint ex n. 8. tamen de habitibus moralibus Scriptura nil docet; cumque iti radicentur in gratia, & cum hac producantur, atque cum eadem destruantur, nec sine ipsa dentur, sunt mediate saltem, & in hac proximidadi ab invicem inseparabiles: quod autem sint absolute, saltem in aliis providentia, tam à gratia, quam à se invicem separabiles, adeoque realiter distincti, certe hucusque ignotum est.

Aliquis, ut Arriaga, & Bernal, volunt, diversitatem difficultatum inferre distinctionem realem habituum. Et hoc quidem verum esse potest in habitibus acquisiti, qui probabiliter consistunt in speciebus experimentalibus, & dant facile posse; & hinc etiam facile capi potest, quod pro diversitate difficultatis dentur, aut necessaria sunt species experimentales diversae. At non ita res se habet in habitibus infusi; nam isti non consistunt in speciebus, nec dant facile posse: sed ad modum potentiarum dant simpliciter posse: nec per se tollunt difficultatem; unde ratione difficultatis non videntur debere esse distincti. Sic e.g. quamvis ad tollendas difficultates scientiam Logicæ, & Mathematicæ, dentur haec scientiae, seu habitus realiter distincti, tamen sufficit unus intellectus; quia hic tantum potentia has, & plurimum adhuc aliarum scientiarum difficultates, amplecti potest.

27. Quidam videntur velle asserere, distinctionem realem habituum istorum tunc dari, quando datur diversum objectum formalis: sed, licet haec ratio aliquid probare possit de habitibus acquisitis, tamen non probat de habitibus infusi; nam, cum habitus acquisiti generentur ab actibus, qui pro diversitate objecti formalis, sunt diversi, &

consequenter post se relinquunt diversas species, in quibus consistunt habitus acquisiti, facile intelligitur, etiam ictus pro diversitate objecti fore diversos, & quidem realiter ab aliis, qui ex aliis species constituantur. At vero habitus infusi non generantur ab actibus, nec constituantur ex speciebus: sed habent se per modum potentiarum, que diversa objecta formalia possunt attingere, & actus diversos elicere; unde haec ratio non probat distinctionem realem inter ictos habitus: sicut nempe diversitas actuum, vel objectorum formalium Physicæ, & Mathematicæ, probat, hos habitus acquisitos realiter inter se distingui: non autem probat, etiam ita distingui duos intellectus, quorum unus elicit Mathematicæ, alter Physicæ actus; cum intellectus unus, utpote potentia, possit influere in utroque.

Quare quando S. Thomas. *3. p. 9. 5.* a.

2. in corp. ait: Species habituum distinguuntur secundum species actuum: intelligendus est de distinctione tantum formalium. Quod ultiorem probatur ex hoc; quod alias deberent admitti habitus morales realiter distincti, quia infiniti; cum objecta formalia, & consequenter species actuum, possint excoegerari syncategoretice infiniti: vel, si requiratur diversitas, non tantum qualisunque physica, sed moralis, & Theologica, tamen saltem adhuc deberent admitti virtutes morales quam plurime: quod Angelicus non videtur velle, & qui id velleret, deberet positive probare.

Licit autem S. Thomas *i. 2. q. 54. n. 1.* & seq. (quo se refert citato. loco 3. partis) agat de distinctione reali, nil obest; quia clarum est, ibi cum agere de habitibus acquisiti, à quibus dein hic argumentatur pars, quantum nempe potest, ad infusos, & infer diversitatem formalem. Adde, quod etiam in hoc sit disparitas inter habitus, quod acquisiti successivè per actus acquirantur, adeoque nunquam simul innumerari debent: at vero infusi dentur omnes independenter ab eorum exercitio, adeoque simul: consequenter innumerari, seu tot, quot objecta formalia diversa sunt, dari deberent.

28. Gormaz quidem *disp. 1. de virtutibus Theologis. n. 26.* & seq. videtur velle, quod morales virtutes, realiter distinctæ, non quidem sint infinita, sed tamen innumeræ: at res haec est valde incerta; nec eam probant textus ab eo allari. S. Augustinus. *trat. 5. in Joan. sub initium* dicit quidem, virtutes esse quasi exercitum imperatoris: sed loquitur de actibus virtutum; nam nominat ibi opera misericordie, affectus charitatis &c. S. Hieronymus, seu S. Paulinus epistola ad Celantiam ante medium c. 2. dum ait: *infisia namque sunt species pars que iustitia: loquitur de actibus, seu officiis alteri praestans, & non de habitu, seu habitibus; quia premitur, compendiosum quoddam communitorum, & torius iustitie breviarium esse illam Domini sententiam Matth. 7. v. 12. Quocunque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* S. Prosper. c. 19. & c. 38.

contra Collatorem potest optimè explicari de virtutibus formaliter distinctis; nam recentet pudicitiam conjugalem, & continentiam virginalem: que planè non videntur esse virtutes realiter distincte; unde tot virtutes morales realiter distincte non videntur admittende.

29. Lugo. *de fide disp. 1. scđt. 11. n. 238.* ait, videtur sibi posse ex paritate virtutum Theologicarum inferri, eos habitus morales distinguere realiter, quorum objecta formalia tantum differunt, quantum objecta formalia virtutum Theologicarum, de quibus certum est, eas realiter distingui. Sed & hoc conjectura multum habet divinationis; unde melius est, totum hoc in dubio relinquere.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

30. O B. 1. Virtutes morales non sunt necessariae: ergo non dantur. prob. ant. peccator perdit omnines habitus infusos morales, & tamen potest earum actus elicere: ergo non sunt necessariae. Confirm. Homo ad finem supernaturalem sufficienter ordinatur per virtutes Theologicas: ergo morales sunt superflue. Ref. dist. ant. Virtutes morales non sunt necessariae, absolute, & metaphysice. con. ant. non sunt necessariae ad explendam exigentiam gratiae. neg. ant. & conseq. ad prob. retorique argumentum. Etiam peccator perdit charitatem, & tamen potest elicere contritionem perfectam: ergo nec habitus charitatis est necessarius. in form. dist. ant. peccator potest elicere istos actus juxta exigentiam gratiae. neg. ant. tantum per omnipotentiam DEI extrinsecè applicantur. con. ant. & neg. conseq. Ut dictum n. 1. gratia est quasi natura, exigens potentias supernaturales, per quas homo fit stabiliter potens elicere actus virtutum: haec autem potentia sunt habitus infusi, sine quibus potest quidem peccator absoluere, per omnipotentiam extrinsecè applicatam, elicere actus virtutum, etiam Theologicarum: sed non est stabiliter potens; cum ista applicatio omnipotente non ei stabiliter infit. Ad confirm. dist. ant. Homo ad finem supernaturalem sufficienter ordinatur per virtutes Theologicas juxta exigentiam gratiae. neg. ant. prater exigentiam gratiae. omittit. ant. & neg. conseq.

31. Ob. 2. Objectum virtutum moralium est tantum aliquid naturale, & creatum: ergo non specificat habitum supernaturalem infusum. prob. ant. inductione. Sic objectum temperantie est moderatio in cibis: objectum iustitiae est solutio debiti, vel redditio eius, quod cuique debetur &c. haec sunt naturalia: ergo. Respondent Scotus, Molina, Arriaga, & alii, omitting totum, ajuntque, eti habitus non sit supernaturalis ratione objecti, tamen sufficienter fore supernaturalem ratione actus, modo ite sit supernaturalis. Jam vero actus supernaturalis esse potest, eti-

objectum naturale sit, modo ipse sit à principio supernaturali; tunc enim jam est supra exigentiam totius naturae. Kesp. 2. dist. ant. objectum virtutum moralium est tantum aliquid naturale, si proponitur per cognitionem naturalem, ut conducens ad finem aliquem naturalem. con. vel omittit. ant. si proponitur per cognitionem supernaturalem, & ut conducens ad finem supernaturalem, gloria DEI, vel beatitudinis nostra &c. neg. ant. & conf.

Notandum hic, voluntatem non tendere in bonum, prout in se tantum est materialiter, vel physis, sed ut proponitur à cognitione prævia; nunquam enim ferretur in malum, si non proponetur ut bonum; unde objectum voluntatis non est res, tantum prout est in se, sed prout est in cognitione, seu ut cognita, ita ut vel cognitione se teat in obliquo ex parte objecti, vel saltu ex parte objecti se teneat finis, ad quem cognitio referat objectum. Hinc sequitur, quod, si objectum, etiam pure naturale, proponatur voluntati per cognitionem supernaturalem, ut conducens ad finem supernaturalem, objectum voluntatis, saltu, quod obliquum, sit supernaturale: quod jam sufficit, ad actuū, & habitum supernaturalem significandum. Hac de virtutibus infusis in genere breviter præmittenda fuere: at nunc accedamus ad tractatum de virtutibus Theologicis in specie: post quem, si non de omnibus, saltu de una principia ex moralibus, scilicet Justitia, agendum erit.

DISPUTATIO II.

De Objecto Formali Divinae Fidei.

32. Quid sit objectum formale quod, & quo, item quid objectum materiale, dictum est jam n. 4. Restat huc tantum addendum, quid sit objectum attributionis & attributum; in quo tamen explicando non satis convenientiū auctores. Mihil in re non adeo magni momenti placet modus loquendi communior eorum, qui cum Gormaz *de virt. Theol. disp. 7. n. 295.* dicunt, objectum attributionis est objectum materiale primarium, quod primariū habitus considerat. & in ordine ad quod considerat alia: objectum attributum autem esse objectum materiale, quod habitus considerat in ordine ad objectum attributionis. *sc̄i propter istud.* Addit Gormaz, quod partes objecti attributionis (si scilicet divisibile est) dicenda sint objecta attributa intrinseca: alia autem, que non constituant objectum attributionis, dicenda sint objecta attributa extrinseca. Sic, e.g. in Logica, saltu Aristotelica, cuius finis est syllagmum, iste est objectum attributionis: propositiones eum constituentes sunt objecta attributa intrinseca: alia erunt attributa extrinseca: & respectu fidei Divinae objectum attributionis erit DEUS, quem primario, & in ordine ad quem alia considerat, atque ad DEUM ordi-

An Fides Divina debeat habere Objectum formale infallibile.

ordinat fides, ut docet Augustinus. 1. 4. de civitate DEI. capite. 20. ajens de fide: *Cuius primum, & maximum officium est, ut in verum credatur DEUM:* cui consonat Divus Thomas. 2. 2. q. 1. a. 1. in corp. & ad 1. Alia verò, ut humanitas Christi, sacramenta &c. erunt objecta attributa, videatur ipse Gormaz. *n. 294. de virtutibus Theologicis.* His prænarratis, querendum jam est, quodnam, & quale sit objectum formale fidei Divinae.

QUÆSTIO I.

De Infallibilitate DEI.

ARTICULUS I.

An Fides Divina debeat habere Objectum formale infallibile.

33. Fides in rigore, & proprio usu lingua Latina, significat assensum intellectus: sic Virgilius *Aeneidos.* 4. ait: *Credo equidem, nec vanā fides, genitū ēse Deorum.* Sumitur tamen hac vox etiam in alijs significationibus, tum à sacris, tum a prophetae scriptoribus, et. 1. quidem pro fidelite in fervidis promissis: sic Apostolus ait ad Romanos. 3. v. 3. *Nunquid incredulitas illorum fidem DEI evanescit?* 2. pro veracitate: sic *Jeremie.* 7. v. 28. *Perryt fides, & ablata est de ore eorum.* 3. pro fiducia: sic *Jacobi.* 1. v. 6. *Postulete autem in fide, nihil habitanſ: & Mathe. 8. v. 26. Quid timidi ēſti modice fidei?* quanquam Suarez de pide disputatione 1. sectione. 1. numero 5. & 6. putet, his locis sermonem esse de fide stricte dicta, seu assensu intellectus, tanquam de fundamento, & radice dictarum virtutum.

Hinc S. Augustinus sermone 1. de Trinitate, qui est 188. de tempore, ait: *Denique accepī baptismō hoc dicimus: fidei factū est, sive factū sum: credo, quod nescio, & propere a sc̄o; quia me sc̄o nescire, quod nescio, iterum trāctat.* 40. in Joan. & illa verba Joan. 8. v. 31. *Et cognoscetis veritatem,* ait: *Non quia cognoverunt, crediderunt, sed, ut cognoscerent, crediderunt; credimus enim, ut cognoscamus: non cognoscimus, ut credamus.* Tandem S. Paulus. 1. Cor. 2. v. 4. ex p̄fē nostram conciūcionem docet, dum ait: *Sermo meus, & predicatio mea, non in perspicillib⁹ humana sapientia verbis, sed in offensione spiritus, & virtutis, ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute DEI.* Quare fides nisi debet altiore motivo, scilicet testimonio DEI, ut jam diximus, & adhuc pluribus infirū dicimus: ubi eriam probabimus, testimonium DEI infallibile esse.

34. Dividitur autem fides, in hoc ultimo sensu accepta, in fidem humanam, & Divinam. Prior, seu fides humana est, quando aliqui rel. affentur ob auctoritatem humanam, vel testimonium hominis. Fides Divina est, quando affentur ob auctoritatem, vel testimonium DEI loquen-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

Gormaz de virt. Theol. n. 133. cam probabilem reputant. Volunt itaque authores hujus sententia, fidem ex sola terminorum apprehensione assentiri revelatis objectis: & si objiciatur ipsi, plura fidei objecta, e. g. mysterium Trinitatis, Incarnationis &c. apparere ex se intellectui neutra, hoc est, nec vera, nec falsa, sicut nobis appareat paritas, vel imparitas numeri stellarum (nec enim scimus, an par, an impar sit) respondent, quod habitus fidei, qui fidei lumen vocatur, supplet causitatem terminorum, & determinet intellectum ad assensum immmediatum rei per se obfusca; nam (ajunt ultraeius) habitus est inclinatio potentia ad assentiendum objecto, vi cuius sepe assentimur propositionibus ex se non notis: & sepe, quando ab initio aliqui propositioni difficulter assensi sumus, postea ex habitu facile ei assentimur: at contra hanc sententiam.

38. Dico 2. Actus Divinae fidei exigit necessariò objectum formale motivum assentendi objectis revelatis, ita Theologi communissime. Probatur. 1. Scriptura Sacra paucim, dum exigunt fidem a nobis, proponunt nobis Divinum testimonium, ob quod credamus: ergo hoc ipsum assignant tanquam motivum, seu objectum formale: ergo necessariò fides hoc motivum respicit, seu exigit consequentia prima est clara; esse enim motivum fidei est id, ob quod, seu propter quod creditur. Secunda etiam consequentia non potest negari; nam illud exigit fides, quod Scriptura ei semper attribuunt; hoc enim utique censemus est, spectare eam essentialiter; alias naturam fidei non ritè explicarent: sicut etiam propterea ad charitatem spectat essentialiter, respicere DEUM ita sumnum bonum.

Ant. probatur adducuntur textus. Joan. 1. v. 18. *Unigenitus filius, qui est in fine Patriis, ipse enarravit, & i. ad Theſſal. 2. v. 13.* aut Paulus: *Cum accepiferis a nobis verbum auditum Dei, acceperis illud, non ut verbum hominum, sed (scit est verè) verbum Dei.* item ad Galat. 1. v. 11. *Notum enim vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est à me; quia non est secundum hominem;* neque enim ego ab homine acceperis illud, neque didici: sed per revelationem IESU Christi. item 1. Joan. 5. v. 10. *Qui credit in filium Dei, habet testimonium Dei in se;* qui non credit filio, mendacem facit eum: quia non credit in testimonium; quod testificatus est DEUS de filio suo. item ibidem v. 6. *Spiritus est, qui testificatur, quoniam Christus est veritas:* & v. 9. *Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est.* Rurſus. 2. Petri 1. v. 19. *Habemus firmorem propheticum sermonem &c.* Adeo S. Augustinum 1. de Spir. & liter. c. 32. dicentes: *Nulli itaque dubium est, eam fidem ab Apostolo commendari, qua creditur Deo.* Plura vide apud Suarez de fide disp. 3. sec. 1.

39. Prob. conclusio 2. Sicut objectum voluntatis est bonum, ita objectum intellectus est verum: sed voluntas non potest, ne-

que supernaturaliter adjuta per habitum charitatis, amare id, quod nec in se, nec in alio appetere bonum: ergo nec intellectus adjutus supernaturaliter per habitum fidei, potest assentiri illi, quod nec in se, nec in alio appetere verum: ergo non potest absque motivo suadente veritatem credere. Cum autem motivum in ordine ad credendum, seu ad fidem, non sit qualemcumque, sed sit testimoniū, (nemo enim potest credere, nisi loquuntur: & alias fides non distinguatur ab opinione quacunque, vel a scientia, vel etiam a visione beatifica) necessaria fides exigit pro motivo testimonium, & consequenter fides Divina exigit testimonium Divinum, quemadmodum fides humana exigit testimonium humanum. Confirmatur. Fides, utpote virtus Theologica, debet ex dictis n. 5. habere objectum formale Divinum: ergo.

40. Prob. 3. concl. ex absurdis, que sequuntur ex opposita sententia. Si habitus fidei possit supplere defectum motivi, tunc puer baptizatus, adeoque donatus habitus fidei, statim, postquam usum rationis adeptus esset, assentiret cuivis mysterio nostrae fidei, e. g. Sanctissime Trinitatis, vel Incarnationis, posita tantum ipsa terminorum apprehensione, nulla premissa instructione, modo auditu quoque, vel a pittaco dicta, perciperet: quod est contra omnem experientiam. 2. Necessaria non foret pia affectio, imperans assensum fidei, sed, sicut homo aperit oculis, & applicato sufficienter lucido colorato, statim videt, ita etiam assentiretur mysteriis fidei: consequenter actus fidei esset necessarius, & non meritorius: quod est omnino falsum.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

41. Objic. 1. contra 1. conclus. Qui credit, quod ratio non capi, imprudenter agit: ergo ratio

humana debet esse motivum fidei. Resp. dist. ant. si id, quod credit, non aliunde in alio appareat verum. conc. ant. si in alio appareat verum. neg. ant. & conf. Certe, licet res, in se precisè spectata, nobis appareat neutra, dummodo in alio, scilicet testimonio fidei, appareat vera, prudentissime eam credimus; alias minus docti nunquam possent credere, quia audiunt à doctoribus: ipsi autem non capiunt. Aliud est, quod ratio naturalis, seu humana, debet ostendere, quod illa res in alio sit vera, vel certe, quod sit credibilis: tunc debet ostendere, quod DEUS eam rem dixerit: vel certe, quod sit credibile, atque credendum, DEUM illam dixisse: de quo inferioris pluribus, quando de credibilitate mysteriorum nostra fidei, & motivis credibilitatis ejusdem. Hoc autem licet humana ratio debet facere, non propterea ipsa est motivum fidei, sed tantum est applicatio motivi. Sic etiam cognitio debet applicare voluntati bonitatem objecti, ut possit amari: non tamen cognitio est motivum amoris.

42. Ob.

An Fides Divina debet habere Objectum formale infallibile.

42. Ob. 2. contra 2. conclusionem. Concluſio non debet se reflectere supra præmissas etiam objectivas, seu rationem earum, quæ tamen est ratio, seu motivum conclusionis: ergo nec actus fidei debet se reflectere supra suum motivum: adeoque neque illud respicere, vel etiam ullum habere. Resp. omitt. ant. quod multi in Logica negant. neg. conf. In sententia illa probabili id contingit; quia motivum præmissarum est tantum motivum extrinsecum conclusionis, sicut habet ut motivum actus imperantis, respectu actus imperati: e.g. si quis ex eventu genere imperat, sibi perfectam contritionem, gehennam, quæ est motivum actus imperantis, non est motivum contritionis intrinsecum; alias contrito perfecta respiceret intrinsecè tanquam motivum gehennam, & ex hujus metu doleret de peccatis, quod est omnino contrarium essentia contritionis, ut omnes nōrunt. At vero actus fidei formalis, non habet motivum tantum extrinsecum, sed debet habere intrinsecum; cum enim, ut supra dictum, sit actus virtutis Theologicae, & hæc necessariò debet potentiam suam unire DEO, atque intrinsecè respiceret aliquod predicatum Divinum, non tantum debet habere motivum extrinsecum. Addit, quod, si motivum aliquod respectu unius actus sit tantum extrinsecum, respectu alterius precedentis debet esse intrinsecum; unde, quod est motivum extrinsecum respectu conclusionis, debet esse intrinsecum respectu præmissarum; hinc in casu objectionis debulsum procedere actus intrinsecè attingens testimonium DEI: & si id factum fuisset, diceremus, cum solum esse actum formalis fidei.

Neque dicas, actum sp̄i (ut haber Gormaz. de fide, n. 18) respicere promissa, vel auxilia Divina, tantum ut objectum formale quo, adeoque etiam actum fidei posse testimonium DEI respicere tantum ut objectum formale quo; nam imprimit objectum formale quo non est extrinsecum; quia ab intrinsecā tendentia actus essentialiter respicitur, quamvis, in sensu. 4, explicato, non attingatur: sicut etiam motivum odii non est extrinsecum, quamvis nec istud in eo sensu restricto attingatur. Secund. Actus sp̄i saltem bonitatem Divinam respicit ut objectum formale quo intrinsecum, secundum formalitatem desideri, licet secundum formalitatem fiducie objectum suum tantum respicit ut quo: cum igitur actus fidei non habeat similes duas formalitates, sed tantum unam, debet, objectum suum respicere ut objectum formale quo. Sed de hoc plura, quando de sp̄i.

43. Dixi superius, illum solum formam formalis fidei, qui objectum intrinsecè attingat; nam distinguendi sunt actus formalis fidei, & actus, quos Gormaz. de virt. Theol. n. 161. vocat actus fidei objectivo: pro quibus rite intelligentis sciendum, sepe contingere, quod aliquis e. g. hic & nunc, velut dare elemosynam; quia est ad salutem eternam conducens, quin recordetur, hoc

107

etiam potest intellexisse.

44. Si queras, à quo principio igitur producatur hic actus virtualis fidei: Resp. Gormaz de virt. Theol. n. 163, cum procedere quidem ab habitu fidei, sed non ab eo ut operante Theologicè, neque operante se solo, sed concurrentibus etiam speciebus relictis a priori actu, vel prioribus actibus fidei formalis; ut enim actus naturales sepius eliciti relinquunt species sui, & objectorum, ita etiam actus supernaturales relinquunt tales species; non enim habent minorem virtutem in ordine ad relinquendas species, quan actus naturales habeant. Ait ultraeius Gormaz, has species non esse puras determinationes, seu conditiones, ad hoc, ut habitus agat, sed etiam esse partiales concavas, & concurrere ex parte objecti, sicut alias species solent concurrere, juxta proverbium: *Ex objecto, & potentia ortur notitia.* Unde tandem actus fidei virtualis, vel objectiva, reducitur ad habitum insulsum, seu Theologicum fidei tanquam ad suum causam, sed non ad eum ut Theologicè operantur; quia tunc tantum dicitur Theologicè operari, quando producit actum verè Theologicum, hoc est, intrinsecè attingentem objectum formale quo Divinum, quo DEO uniat potencia intellectiva.

45. Petes forte, an ista species relicta, sint aliquis habitus acquisitus. Resp. experientiam monstrare, quod etiam detur aliqua facilitas in ordine ad elicendos actus supernaturales in eo, qui eos frequenter elicuit: certè, qui sepius elicuit actum fidei circa a-

liquod mysterium, faciliter elicere deponit.